

Назва дисципліни:	<u>Сучасні лінгвістичні теорії</u>
Шифр дисципліни за ОНП:	ППС3.16
Статус дисципліни:	вибіркова
Рік навчання:	II
Семестр:	3 (осінній)
Кількість кредитів:	3 кредити ECTS
Загальна кількість годин:	90 год.
Аудиторна робота:	42 год. (лекції – 28 год., семінари – 14 год.)
Самостійна робота:	48 год.
Форма контролю:	іспит.
Викладач (-і):	<u>Крутогорова О.В., к. пед. н., доцент</u>
Спосіб навчання:	аудиторний
Форми і методи навчання:	лекції, семінарські заняття, самостійна робота
Критерії оцінювання:	поточний контроль – 60 балів (опитування, виступи на семінарах, контрольні роботи); підсумковий контроль – 40 балів (усний іспит).
Мова навчання:	українська
Необхідні обов'язкові попередні й супутні навчальні дисципліни:	загальне мовознавство, історія лінгвістичних вчень, сучасна українська мова, теоретичний курс іноземної мови, актуальні проблеми методології, теорії і практики лінгвістичних досліджень, філософія і методологія науки.

Мета і завдання

дисципліни:

Мета дисципліни – ознайомлення зі змістом та головними напрямками світової мовознавства з огляду на сучасний парадигмальний простір лінгвістичного знання. Виклад матеріалу зосереджено довкола як традиційних дисциплін, поняттєво-категорійний апарат яких є усталеним, так і довкола нових парадигм, зокрема лінгвометодології, психолінгвістики й етнопсихолінгвістики, когнітивної лінгвістики, лінгвономасіології. *Завдання* дисципліни – ознайомити аспірантів з історією становлення, основними засадами, досягненнями, зміною проблемних областей та динамікою розвитку лінгвометодології, структурної, генеративної, когнітивної лінгвістики і лінгвономасіології; схарактеризувати їхній процедурний апарат, здійснити аналіз ключових проблем, спірних питань, що має суттєво поглибити загальнолінгвістичну підготовку аспіранта.

Результати навчання:

У підсумку вивчення навчальної дисципліни «Сучасні лінгвістичні теорії»

студент повинен знати:

- періодизацію та систематизацію лінгвістичних ідей і їх практичних досягнень;
- особливості розвитку європейської лінгвістичної традиції;
- зміст теорій провідних представників різних лінгвістичних шкіл і напрямів;

студент повинен вміти:

- користуватися термінами і поняттями сучасної лінгвістики;
- дотримуватися основних вимог до опису мови;
- навчитися інтерпретувати мовні факти з позицій сучасних теорій;
- застосовувати ті чи інші методики до аналізу тексту / мовного явища.

Рекомендована література:

Базова

1. Алпатов В. М. О сопоставительном изучении лингвистических традиций (к постановке проблемы) / В. М. Алпатов // Вопросы языкознания. – 1990. - № 2. – С. 130 – 138.
2. Алпатов В. М. „Грамматика Пор-Рояля” и современная лингвистика: (К выходу в свет русских изданий) / В. М. Алпатов // Вопросы языкознания. – 1992. - № 2. - С. 57 – 68.
3. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике / И.В. Арнольд. – М.: Высш. шк. , 1991. - 140 с.
4. Арутюнова Н. Д. Типы языковых значений: оценка, событие, факт / Н. Д. Арутюнова. – М.: Наука, 1988. – 341с.
5. Арутюнова Н. Д. Об иерархии лингвистических единиц // Единицы разных уровней грамматического строя и их взаимодействие / Нина Давидовна Арутюнова. – М.: Наука, 1969. – 176 с.
6. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Шарль Балли. - М.: Изд-во иностр. литер., 1955. – 416 с.
7. Баранов А.Н. Добровольский Д.О. Постулаты когнитивной семантики / А. Н. Баранов, Д. О. Добровольский // Известия АН. Серия литературы и языка. – 1997. – Т. 56. – № 1. – С. 11-21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://feb-web.ru/feb/izvest/1997/01/971-011.htm>
8. Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвістичних учень: Підручник. – К.: видавничий центр «Академія», 2008. – 230 с.
9. Березин Ф. М. История лингвистических учений / Ф. М. Березин. – М.: Высшая школа, 1975. – 304 с.
10. Бодуэн де Куртенэ И. А. Избранные труды по общему языкознанию / И. А. Бодуэн де Куртенэ. – М. : Изд-во АН СССР, 1963. – Т. 1. – 384 с.; Т. 2. – 391 с.
11. Блумфильд Л. Язык / Л. Блумфильд : Пер. с англ.- М.:Прогресс, 1968.- 607 с.

12. *Вежбицкая А.* Понимание культур через посредство ключевых слов / А. Вежбицкая. - М.: Языки славянской культуры, 2001. – 288 с.
13. *Вежбицкая А.* Семантические универсалии и описание языков / А. Вежбицкая / Пер. с англ. А. Д. Шмелева под ред. Т. В. Булыгиной. - М.: Языки русской культуры, 1999. –108с.
14. *Виноградов В. В.* Избранные труды. Исследования по русской грамматике / В. В. Виноградов. – М. : Наука, 1975. – 559 с.
15. *Вихованець І. Р.* Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / І. Вихованець, К. Городенська; За ред. І. Вихованця. – К.: Унів. вид-во „Пульсари”, 2004. – 400 с.
16. *Воркачев С. Г.* Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании / С. Г. Воркачев // Филологические науки. – 2001. – № 1. – С. 64–72.
17. *Гальперин И. Р.* Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. – М. : Эдиториал УРСС, 2009. – 144 с.
18. *Гамкрелидзе Т. В.* Индоевропейский язык и индоевропейцы / Т. В. Гамкрелидзе, В. В. Иванов. – М. : Едиториал УРСС, 1998. – 420 с.
19. *Гумбольдт В. фон.* Избранные труды по языкознанию / В. фон Гумбольдт. – М.: ОАО ИГ «Прогресс», 2000. – 400 с.
20. *Загнітко А. П.* Основи функціональної морфології української мови / А. П. Загнітко. – К.: Вища школа, 1991. — 77 с.
21. *Звегинцев В. А.* История языкознания XIX-XX веков в очерках и извлечениях / В. А. Звегинцев. – М.,1960. – Ч.2.
22. *Звегинцев В. А.* Структурализм в лингвистике / В. А. Звегинцев // Системный анализ и научное знание / отв. ред. Д. П. Горский. – М. : Наука, 1978. – С. 172–186.
23. *Канке В. А.* Основные философские направления и концепции науки. Итоги XX столетия / В. А. Канке. – М.: Логос, 2000. – 319 с.
- Карасик В. И.* Языковой круг : личность, концепты, дискурс / Владимир Ильич Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с.
24. *Касавин И. Т.* Миграция. Креативность. Текст. Проблемы неклассической теории познания / И. Т. Касавин. – СПб.: РХГИ, 1999. – 316 с.
25. *Колшанский Г. В.* Объективная картина мира в познании и языке / Г. В. Колшанский. – М.: КомКнига, 2006. – 128 с.
26. *Кочерган М. П.* Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2008. – 288 с.
27. *Леонтьев А.А.* Основы психолингвистики / А. А. Леонтьев. – М.: СМЫСЛ, 1997. - 287 с.
28. *Лурия А. Р.* Основные проблемы нейролингвистики / А. Р. Лурия. – М.: Изд-во Москов. ун- та,1975. – 254 с.
29. *Маслова В. А.* Homo lingualis в культуре : монография / Валентина Авраамовна Маслова. – М. : Гнозис, 2007. – 320 с.
- Мацько Л. І. Дискурсивний аналіз тексту [Електронний ресурс] / Л. І. Мацько // www.ukrlit.vn.ua/article/1289.html.
30. *Никитин, М.В.* Знак – значение – язык : учебное пособие [Текст] / М. В. Никитин – СПб.: Изд-во РГПУ, 2001. – 226 с.
31. *Потебня А. А.* Мысль и язык / А. А. Потебня. – К.: Логос, 1993. – 325 с.
32. *Рахилина Е. В.* Когнитивная семантика: История. Персоналии. Идеи. Результаты [Электронный ресурс] / Е. В. Рахилина. – Режим доступа : http://web-local.rudn.ru/web-local/prep/rj/files.php?f=pf_3c0fb391881a5e4577c739fe97c8f540
33. *Селіванова О. О.* Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля – К., 2010. – 844 с.
34. *Сепир Э.* Избранные труды по языкознанию и культурологии / Э. Сепир. – М.: Прогресс, 1993. – 656 с.

35. *Современная американская лингвистика : фундаментальные направления* / Под ред. А. А.Кибрика, И. М. Кобозевой, И. А. Секериной. – М.: Едиториал УРСС, 2002. — 480 с.
36. *Сосюр Фердинан де. Курс загальної лінгвістики* / Фердинан де Сосюр / Пер. Андрій Корнійчук, Костянтин Тищенко. Ред. Ніна Клименко. – К.: Основи, 1998. – 324 с.
37. *Сусов И. П. История языкознания: Уч. Пос.* / И. П. Сусов. – Тверь: Тверской гос. ун-т, 1999. – 109 с.
38. *Уфимцева Н. В. Сопоставительное исследование языкового сознания славян* / Н.В. Уфимцева // *Методологические проблемы когнитивной лингвистики : научн. изд.* / [под ред. И. А. Стернина]. – Воронеж : Воронеж. гос. ун-т, 2001. – С. 65–71.
39. *Хомский Н. Язык и мышление* / Н. Хомский. – М.: Изд-во Московского университета, 1972. - 126 с.
39. *Хроленко А. Т. Иерархия лингвокультуроведческих дисциплин и их исследовательский инструментарий* / А. Т. Хроленко // *Лингвокультуроведение : сб. научн. трудов.* – Курск : Курск. гос. ун-т, 2001. – Вып. 1. – С. 8–18.
40. *Щерба Л. В. О частях речи в русском языке* / Л. В. Щерба // Щерба Л. В. *Языковая система и речевая деятельность.* - М.: Наука, 1974. – 104 с.
41. *Lyons J. Language, meaning and context* / John Lyons. – Bungay-Suffolk : Fontana, 1981. – 256 p.

Довідкова

1. *Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов* / О.С. Ахманова. – М. : Советская энциклопедия, 1969. – 608 с.
2. *Степанов Ю. С. Константы : Словарь русской культуры* / Юрий Сергеевич Степанов ; [изд. 3-е, испр. и доп.]. – М. : Академический Проект, 2004. – 992 с.
3. *Языкознание* / Гл. ред. В.Н. Ярцева : [Большой энциклопедический словарь]. – М. : Научное издательство «Большая Российская энциклопедия», 1998. – 685 с.
4. *Українська мова* / Відп. ред. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко : [енциклопедія]. – К. : Вид-во «Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2004. – 833 с.